

V rimsko vojsko je prodrlo krščanstvo zelo pod Dioklecijanom. Od konca drugega stoletja in posebno v premirju pred zadnjim preganjanjem se je krščanska vera zelo razširila.

Zakaj se je krščanstvo širilo tako naglo?

Glavni vzroki, da se je krščanstvo širilo tako naglo, so bili ti-le: 1. Predvsem je bila moč krščanskih resnic, ki je presegala po vsebini in razumljivosti vso posvetno modrost; na drugi strani pa je rešila na zadovoljiv način vprašanja, s katerim se je človeštvo neprestano ukvarjalo: Bog, neumrljivost duše, plačilo po smrti itd. 2. Čudeži in razna znamenja, katere je vršil Bog po kristjanih, prerokbe, čudežna ozdravljenja, dar jezikov, posebno še moč kristjanov nad zli duhovi — vse to je dokazovalo resnico nove vere. 3. Sveto življenje kristjanov, ki jih je podžigalo, da so v očigled rabljem in na grmadah oznanjevali sveti evangelij in predvsem čudovita vztrajnost ter potrpežljivost pri nečloveških mučenjih je prepričala mnoge v resnici krščanstva. 4. Krščanstvo je bila vera ljubezni in pomoči bližnjemu. Vsakovrstni reveži so prejeli radovoljno podporo, istako bolniki iz lastnih in tujih občin, celo poganski siromaki, vdove in sirote, zapuščenji sužnji, dela nezmožni, popotniki itd. In to podpiranje je bila dolžnost pravega kristjana. Velikanski je moral biti utis, katerega je vzbujala krščanska ljubezen do bližnjega v srcih poganov, ker je poznalo poganstvo tako malo ljubezni! Ubožnejše sloje je krščanstvo v množinah priklepalo nase le radi ljubezni do bližnjega. 5. Tudi trdna organizacija Cerkve je zelo uplivala na razširjenje krščanstva.

Oznanjevalci sv. evangelija v prvih stoletjih.

Poleg 12 apostolov, ki so se razkropili po svetu, oznanjujoč sveti evangelij, je delovalo zelo veliko oseb v istem smislu, ali kot spremljevalci apostolov, ali mimogrede, ali pa čisto samostojno. O tem nas podučijo Dejanje apostolov in nekatera apostolska pisma. Pa tudi po smrti zadnjega apostola je bilo premnogo oznanjevalcev, ki so delovali po vzgledu dvanajsterih, spreobračali pagane, katere so krstili in jih izročili v nadaljnji poduk učiteljem posameznih verskih občin. Število potujočih apostolov se je po beležkah cerkvenega pisatelja Origena znatno zmanjšalo v 3. stoletju, a tedaj so obstojale po celem kulturnem svetu krščanske občine, ki so delovale v misijonskem smislu na okolico.

V prvem času obstoja svete Cerkve (v 1. stoletju) ne moremo govoriti o pravi krščanski književnosti ter znano. Naobraženi, ki so se skraja pokristjanili, so imeli z oznanjevanjem svetih resnic toliko dela, da niso prišli do pisanih beležk. Sploh pa je bila od Kristusa samega določena kot glavno sredstvo širjenja novega nauka živa in nepisana beseda. Radi tega so tudi spisi naslednikov apostolov — apostolskih očetov priprosti opomini k trdni veri ter čistemu življenju in so se rodili iz praktičnih potreb. Še le v sredini dru-

gega stoletja se spremenijo te razmere. Tedaj poseda krščanstvo že vse polno visoko naobraženih mož, ki so prijemali za pero in branili krščanstvo napram raznim obdolžitvam od strani oblasti in predvsem judov. Cerkveni pisatelji drugega in tretjega stoletja so po pretežni večini zagovorniki napram vsem mogočim napadom, lažem ter podtikavanjem in jih imenuje cerkvena zgodovina »apologete«.

Proti sežiganju mrličev katoliška in pravoslavna cerkev. Razne protiverske družbe so začele že pred izbruhom svetovne vojne širiti agitacijo za sežiganje mrličev. Sežigalnice (krematorije) so postavili povsod, kjer so imeli glavno besedo socijalni demokratje. Katoliška cerkev se je izrekla že davno proti sežiganju in je odrekla pri takih slučajih cerkveni obred. Pred kratkem se je ustanovilo v Beogradu društvo »Ogenj«, ki hoče pozidati za mrliče sežigalnice. Društvo se je obrnilo na srbskega pratrijarha, da bi dovolil pri sežiganju mrtvecev cerkveni obred. Člani pravoslavne sv. sinoda, ki so zborovali te dni v Sremskih Karlovcih, so dali z ozirom na omenjeno prošnjo sledeče pojasnilo, ki se popolnoma ujema s tozadevnim načelnim stališčem katoliške Cerkve in se glasi: »Že na predzadnjem svojem zasedanju je sveti arhijerejski sabor povodom slučaja v tej zadevi zavzel svoje stališče. Takrat je nekdo iz Pančeva zahteval, da se dovoli cerkveni obred njegovemu bratu, čegar truplo je bilo v inženstvu upepeljeno. Sveti arhijerejski sabor je tedaj odklonil — vsak cerkveni obred onim, ki so bili po smrti sežgani v krematoriju, če se je to storilo po njihovi lastni volji. — Ta sklep svetega arhijerejskega sabora velja še danes in ga sinod po samem svojem svojstvu kot izvršilna oblast svetega sabora ne more spremeniti in radi tega tudi ne more vzeti v razpravo prošnje društva »Ogenj«. Nauk cerkve je odločno proti sežiganju mrtvecev ter obsoja cerkev sežiganje kot protiverski čin.

Kakor pod rimskim cesarjem Neronom. V Rusiji so začeli krščansko vero in posebno še svečeništvo tako kruto in nečloveško preganjati ter iztrebljati kakor pod rimskim Neronom. — Ruski škof Nikolaj, ki je poglavar ruske cerkve in živi v Londonu, je podal angleškemu listu te-le podatke o mučeništvu ruskega svečeništva: Nadškofu v Permu Androniku so boljševiki iztaknili oči. Škofa v Tobolsku Hermogena pa so živega privežali na kolo parnika. Arhimandrita Dimitrija so skalpirali. Nektariju pa so polomili roke in noge, mu zabili žebelje v glavo in mu v usta vlili stopljen svinec.

Kupuj premišljeno, da kupiš po ceni a kljub temu dobro! Najprijetneje je, ko se doma lepo udobno sedi pred veliko ilustrirano knjigo svetovne razpošiljalne tvrdke Suttner in premišljeno izbira vse, kar se potrebuje. Tu je na tisoče predmetov za vse svrhe, katere se lahko nabavi brez vsakega rizika, ker to, kar ne uga, se zamenja, ali pa se vrne denar. Tudi naši čitalci dobe to praktično knjigo popolnoma brezplačno, ako jo zahtevajo od svetovne razpošiljalne tvrdke H. Suttner v Ljubljani. Štev. 992.

Nesreča v nesreči. Pretekli teden so nam je prijavili naročnik »Slovenskega Gospodarja« g. S.V. iz Savinjske doline. Pogorel mu je dom. V tej nesreči je mislil, da bo dobil podporo »Slovenskega Gospodarja«. Ugotovilo pa se je, da je plačal naročnino le za pol leta. Tako žalibog ni bilo mogoče ustreči njegovi prošnji, da bi se mu podpora izplačala. »Slovenski Gospodar« je namreč objavil, da more izplačati podporo le onim, ki so celoletni naročniki. To smo že ponovno povdarjali in danes že enkrat ponovimo: Degovor, ki smo ga sklenili in ga ni mogoče izpremeniti, velja le za celoletne naročnike, ker mi o drugih evidencih o tej zadevi ne moremo voditi. Vemo, da je našemu naročniku težko, toda mi preko pogodbe ne moremo. O tem obveščamo vse ostale naročnike, ki nimajo celoletne naročnine poravnane, da je pogodba v tem oziru neizpremenljiva. Nikomur ne želimo nesreče, žalibog pa ne počiva, kakor kaže ravno pričujoči slučaj, zato bi bila res to nesreča v nesreči, ako bi ne bila v takem slučaju naročnina za »Slovenski Gospodar« za celo leto poravnana. Kdor že ima kaj vplačane naročnine, pa pošlje doplačilo, naj to na srednjem delu položnice zapiše: doplačilo do konca 1930.

Slovesna otvoritev novega mosta pri Radgoni. V nedeljo dne 9. februarja ob 11. uri predpoldne se je vršila slovesna blagoslovitev in predaja prometu novega železobetonskega mosta preko Mure pri Radgoni. Prepotrebni most je bil zgrajen na stroške naše in avstrijske države. Pri otvoritvi je bil navzoč naš ban dr. Sernec, pomožni škof dr. Tomažič, dr. Schaubach in več drugih dostojanstvenikov v spremstvu bana. — Most je blagoslovil graški škof dr. Pavlikovsky. Avstrijsko vlado je zastopal kancler dr. Schober, ministra dr. Hainisch ter Schumy in štajerski deželni glavar dr. Rintelen. Po blagoslovitvi in nagovorih je povabil visoke goste gornjeradgonski župan, zatem je bil slovesni obed v Radgoni.

Izplačilo veroučnih nagrad. Finančnemu oddelku kraljeve banske uprave v Ljubljani naj predložijo prijave veroučnih ur za čas od 1. septembra do 9. decembra 1929 tudi gg. katehetje na meščanskih šolah. Za isti čas naj vsi katehetje vpošljejo tudi prijave za potnine. — Lavantinsko katehetsko društvo.

Kako smo prišli iz Rusije. — Kakor smo vam že poročali, smo se po mnogih letih vrnili iz ruskega jetništva. — Ker ste nas prosili, naj vam poročamo o naših doživljajih v jetništvu, vam o tem poročam nekaj vrstic. Ne morem vam popisati, kako se nam je godilo pod sovjetsko vlado. Toliko vam pa naznamim, da smo komaj pobegnili ter potovali celi dve in tričetr let. Ker nam je zmanjkalo živeža, smo se morali vdati vladji ter prisilno delati. da

smo zopet kaj malega zaslužili, da smo mogli naprej. Prvi čas smo nekateri sklenili, da ostanemo do smrti tam; potem pa smo se podali na pot — iskat mater domovino! Mnogo mojih je še ostalo tam, ker ne morejo naprej. Nekateri so v takšnih gubernijah, da jim ni mogoče oditi. Drugi so spet med potjo zboleli, nekateri so nam na potu od slabosti umrli. 15 tovarišev nas je potovalo dve leti skupno, v tretjem letu nam jih je zmanjkalo 8, potem smo zopet zgubili dva. Pet nas je dospelo do naše meje, tukaj sta nam zaradi bolezni zaostala 2 in sicer eden iz Rakeka, eden pa od Št. Martina pri Vurbergu. Komaj trije smo dospeli do svojih domov. Srečni smo, da smo v svoji domovini, kjer vlada pravi red. Ob priložnosti vam poročamo več.

Sv. Križ nad Mariborom, 3. febr. 1930.
Cencel Novak.

Blagodušno darilo. Častni član prostovoljnega in reševalnega društva mariborskega gospod župan dr. Alojzij Juvan je daroval istemu znatno svoto Din 2000.—. Prisrčna hvala. Komanda.

Kmetica našla novorojenčka na cesti. Neka kmetica je našla na cesti iz Vukovega dola do Sv. Jakoba v Slov. goricah v plenice zavito mrtvo trupelce novorojenčka ženskega spola. Orožniki so poizvedovali za materjo in doznali: V noči od ponedeljka na torek (od 3.—4. februarja) je viničarjeva hčerka Antonija Fluher iz Vukovega dola sredi mrzle noči brez vsake pomoči na cesti rodila otroka. Obupana mati je pustila svojega neboljenčka na cesti, kjer je umrl, sama pa se je s težavo privlekla domov. Orožniki so izročili Fluherjevo okrožnemu sodišču v Mariboru, kjer je bila zaslišana. Mladenka je dejanje v polnem obsegu priznala. Ker je močno oslabela, so jo zopet izpustili. Kasneje se bo morala zagovarjati pred sodiščem.

Smrtna nesreča. Dne 4. februarja ob pol peti uri zjutraj je smrtno ponesrečil v rudniku Reštanj pri Rajhenburgu 27 letni vozač Franc Štravs iz občine Senovo.

Ustanovitev zveze občinskih uradnikov pozdravljajo vsi občinski nameščenci, posebno pa oni manjših trgov in mest, kjer so uslužbenci od danes do jutri nameščeni, kakor pač prija ali stoji na lice gg. občinskim odbornikom. Najbolj hvalevredno pa je, da so se za stvar zavzeli odlični gospodje višji uradniki mestnih magistratov, ki gotovo ne čutijo potrebe, da se novi občinski zakon zavzame za njih stališče, ampak ti gospodje so se zavzeli za nižje tovariše uradnike, ki so skoro povsod zapostavljeni. Občinski uslužbenci ne zahtevajo, da se mogoče štiti njihova ev. brezbriznost ali delamrznost, ampak občinski zakon naj upošteva delo in pridnost občinskih nameščencev ter pridne delavce štiti. Nižje občinsko uradništvo apelira torej, da izvoljeni gospodje zastopniki občinskih nameščencev zastopajo koristi občinskih uslužbencev, kakor glede plač, penzij, tako ev. tudi glede delovnega časa. Občinsko uradništvo čaka po novi notranji ureditvi države zelo mnogo dela, za kar

Župni urad
Občinski urad
Krajevni šolski odbor
Hranilnica in posojilnica
Trgovina
Obšt
Posamezniki

Vsi ti potrebujejo pisma in kuverte s svojo firmo. Najceneje — vprašajte za ceno — in najhitreje vam isto dobavi v vseh velikostih in količinah

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

bi naj bilo tudi primerno plačano, da bode delalo z veseljem.

Elektrifikacija Murskega polja prav lepo napreduje. Leta 1927, ko se je k falkemu električnemu vodu priključila razen Ljutomeru tudi Murska Sobota, so si začele omisljati električno razsvetljavo ostale občine desni breg Mure; najprej se je priključil trg Veržej, nato občina Cven, v zadnjem času pa že govorijo o elektrifikaciji občin Bunčani in Noršinci. Res je, da je električna luč precej dražja od petrolejske in to radi inštalacijskih stroškov, pač pa je izredno praktična in svetla luč. Napredujemo.

Obnašanje podeželskih fantov in deklet pri poznih službah božjih ni posebno hvalevredno, radi česar bi opozarjal starše, da svoje mlade sinove in hčere pouče, kako se naj obnašajo v cerkvi, posebno pa med sveto mašo, ko s svojim slabim obnašanjem, smejanjem, govorjenjem, suvanjem itd. motijo še druge; pouče jih naj, zakaj da gre pošten kristjan k sveti maši.

Grbi in znaki raznih vasi, mest in trgov so nastali vsled raznih zanimivih dogodkov ali šeg in običajev dotičnega kraja. Nekateri teh grbov in znakov so bili izvidni na pečatih občinskih uprav, dokler ni došlo povelje, da morajo imeti vse občine enotne pečate z državnim grbom. Teh znakov oziroma grbov pa se običajno spominjajo na kmečkih gostihaj, kamor take znake prinesejo povabljeni s seboj, ter jih drug drugemu, če morejo, izmaknejo. Vsak tak znak ali grb kakor rečeno pa ima svoj izvor, tako ima mlado mesto Ljutomer prvotni grb »luto«, to je žival konjske oblike, ki ima na čelu dolg oster vrtinčasti rog, a na zadnjih nogah pa ima mesto kopit parklje; ta žival je živela baje svojčas v neprodirnih gozdovih nad Ljutomerom. Drugi znak novejšega izvora, ki seveda javno ni priznan, pa je nastal vsled dogodb iz leta 1895 na ta način: Na nekdanjem travniku, svojčas last občine blizu kovačnice I. T. v Ljutomeru je nekdo pustil najbrže zvečer v mraku ležati gnojnični sod srednje velikosti. Ponoči okrog ene ure malo dobre volje idoč tržan zagleda pred seboj ležeč omenjeni predmet. V svesti si, da je to medved velikani, pohiti brzo, v koliko so ga nesle tresoče se in utrujene noge klicati bližnjih sosedov, rekoč: »Na pomoč, medved je v Haskaši.« Dobil je prav hitro še dva pogumna tovariša. Dobro oboroženi so hiteli na torišče, kjer je ležala grozna zver; oprezno se približajo z namenom, da ga umrtijo in za drago ceno prodajo med-

vedovo kožo. Ko so se tako približali do 20 korakov oddaljenosti, počí puška, medved se ne gane, mojster lovec jo je dobro zadel, naskočijo še nato zver s koso, sekiro, krampom. Grozna zver je usmrčena, to se bo pilo za prodano medvedovo kožo. Junaški mojster lovec je z besedami »DI dings, medved je naš« brzo razglasil junaški čin. Ta velezanimiv dogodek je drugo jutro na vse zgodaj oznanjal v naglici narisani plakat, ki je bil prav malo časa nalepljen na magistratnem poslopju. Tržani, seveda radovedni bogatega plena, so pa začudeni našli na navedenem travniku mesto grozne zveri nekoliko — opraskan gnojnični sod. Od tega časa pa imajo Ljutomerčani svoj znak »medveda«. Navedeni plakat bo najbrže kje v občinskem arhivu dobro shranjen.

Kronanje ciganskega kralja. Pred kratkem se je vršilo v Piastowu blizu glavnega mesta Poljske Waršave slovesno kronanje novoizvoljenega ciganskega kralja. Kralj se piše Mihael Kwiet in je kronan na naslov »Kralj Mihael II.« K slovesnosti so se zbrali odposlanci ciganskih plemen iz cele Poljske. — Po kronanju je sedel Mihael II. z zlato krono na glavi na prestol ter prisostvoval plesom, ki so jih proizvajali njemu na čast. Zanimivo je, da se je pustil zastopati po posebnem odposlancu na ciganskem slavju poljski predsednik. — Maršal Pilsudski je poslal novemu kralju svoje posebne čestitke.

Skriti zakladi. Prebivalcev bulgarskega mesta Jamboli se je polastilo zadnje dni veliko razburjenje. Po mestu se je raznesla govorica, da so zadeli v mestnem zidovju na bajne zlate zaklade ruskega vrhovnega generala Diebiča, osvoboditelja Carigrada. General je preplaval pred sto leti celi balkanski polotok s svojimi četami in stiskal prebivalstvo z nevertejno neusmiljenostjo. V Adrianoplu je napolnil z naropanim in nasilnim potom odvzetim zlatom ter dragulji 8 vreč. Za Diebičevo tolovajsko nastopanje je zvedel ruski car. Odpoklical je takoj generala z Balkana v Rusijo. Diebič je slutil, kaj ga čaka in radi tega je zakopal pred pobegom nagrabljene zaklade v bulgarskem mestu Jamboli. Da bi nikdo ne znal, kje je skrito bogastvo, je pustil ustreliti 10 Turkov in položili njihova trupla nad v zemljo zakopani zaklad. Trupla ubitih Turčinov so s časom razpadla. Te dni so kopali v Jamboli temelje za zgradbo novega hotela. Pri tej priliki so zadeli na okostje 10 trupel. Grozna najdba je vznemirila celo mesto. Vsak trdi, da gre v tem slučaju za onih 10 Turkov, ki čuvajo zaklad ruskega generala. Nekaj bogatašev je osnovalo posebno družbo, ki je že zaprosila bolgarsko vlado, da jej izda dovoljenje za nadaljnje iskanje zagonetnega zaklada. Sedaj je vse v največji nestrpnosti, kaj bo rekla vlada in kaj bodo odkrili pod koščeni ostanki deseterih trupel.

Nezgoda na petu k poroki. V bavarskem mestu Monakovo je obhajala bogata meščanska hčerka poroko. Pred poroko je bila nevesta pri neki prerokinji, ki jej je svetovala, naj se pelje pred oltar na vozu, v katerega bo uprežen čimel. V nevestino željo so seve

privoili tudi njeni starši. Ko se je peljala cela družba proti cerkvi, je padel šimel na tla in ni več ustal. Nenadna konjska smrt je nevesto tako prestrašila, da je padla v nezavest. Ko se je zopet zavedla, se je branila poroke, ker bo njeno zakonsko življenje gotovo nesrečno. Da se je pustila poročiti, je pomagalo le to, ker so gostje mrtvega šimla izpregli in potegnili nevestino kočijo do cerkve gostje samskega stanu.

Z britvijo umoril bika. Med bikoborsko predstavo je v Salamanki (v Španiji) nek bik podrl ograjo v areni, zbežal na cesto ter jo ubral v obljudene mestne ulice. Tam se je zakadil v vrata mestne hiše, jih porušil ter odmarširal po stopnjicah v prvo nadstropje, kjer se je podal naravnost v zavarovalno dvorano. Z nekim slugom, ki ga je skušal ovirati pri tem sprehodu, je napravil kratek proces in ga je enostavno zabodel. Ko je nato v dvorani stresel jezo nad svojimi dozdevnimi sovražniki, ki jih je videl v ogledalih, je še prevrnil vse pohištvo in se nato vrnil na težavno pot po zavrtih stopnjicah nazaj na ulico. Tam se je zakadil v gručo ljudi in ranil dve osebi. Nek korajžen mladenič ga je končno ukrotil na ta način, da je splezal na svetilniški drog, se od tam spustil na hrbet živali in ji z britvijo prerezal vrat.

Bal se je živ iti pod zemljo. Strašno se je bal Henry Salomon iz New Yorka, da bi ga mogoče kdaj ne zadela navidezna smrt in bi moral biti živ pokopan. V svoji oporoki je zato postavil varnostne določbe, kako naj ravnajo z njim po smrti. Predvsem mu morajo takoj dati injekcijo z adrenalinom v srce, tako, da ga spravijo zopet h gibanju, ako bi še ne bilo slučajno mrtvo. Ako bi to ne imelo uspeha, morajo nato pustiti skozi tri dni njegovo truplo nedotaknjeno, in skozi ta čas ne smejo poklicati nobenega pogrebnika ali koga drugega, ki bi ga lahko kaj poškodoval. Še le po treh dneh lahko napravijo z njim, kakor delajo navadno s trupli drugih zemljanov. Previdnežu so njegovo željo izpolnili, a kljub čakanju ni pokazal nikake želje, da bi pričel še enkrat živeti.

Prva zgodovinsko znana stavka. — Prvo, zgodovinsko dokazano stavko so uprizorili — muzikanti. Rimski zgodovinar Livij poroča, da je stopila leta 311 pred Kristusom celotna »organizacija« rimskih godbenikov v stavko, ker so jih hoteli iz prevelike štedljivosti prikrajšati v navadi obstoječo prosto pojedino, ki se je vršila njim na čast vsako leto na Kapitolu. To je godbenike tako razkačilo, da so kratkoma pobrali svojia šila in kopita oziroma godala, ostavili Rim in se preselili v bližnji Tibur, sedanji Tivoli. Oblasti so bile v največji zadregi, kajti narodne svečanosti brez godbe, daritve bogovom brez godbe, to je bilo nekaj, česar bi si v starem Rimu nihče ne mogel predstavljati. Poskusile so torej z zvijačo. Muzikante so po svojih odposlancih vsakega posebej upijajali in jih dali tudi vsakega posamič prepeljati v Rim. A niso računali z njihovo trmo in vzajemnostjo. Ko so se močje iztreznili, ni bilo nobenega med njimi, ki bi se dal

pregovoriti, da bi postal stavkokaz. — Tedaj so morali gospodje hočeš nočeš ugrizniti v kislno jabolko in so priznali stavkujočim za vse večne čase stare pravice. Spora je bilo tedaj mahoma konec.

Enajst dni na plavajočem ledu. Lovci na tulnje ali morske pse so se podali z otoka Sachalin v Japonskem morju na plavajoči led, da bi tem lažje izsledili zaželeni plen. Baš, ko so že bili na ledeni plošči, so zapazili, da je bil led tenak in se je lomil na vseh koncih ter krajih. Ko je priplaval mimo njih ledeni grič, so se pognali vsi trije z nevarne plošče nanj. Ugotovili so, da so na neki ledeni gori, ki je izredno ravna in so lahko na njej stali. Pri vsem tem pa niso imeli nobenega upanja, da bi se zopet lahko vrnili na suho, ker plavajoči led v njihovi bližini ni bil zanesljiv in radi tega so se držali plavajoče ledene gore. Ko so že prebili deset dni na ledu je zima močno pritislila in iz meglene daljave so se pričela dvigati cela gorovja. Lovci so bili skrajno mnena, da se bližajo obali, ko je naenkrat kriknil eden od njih: »Ledena gora!« Z neverjetno naglico se jim je bližalo kakih 30 ledenih velikanov, od katerih so bili obdani v kratkem času. Lovci

so zašli v največjo življenjsko nevarnost. Ako bi zadel eden od plavajočih orjakov ob njihov led, bi ta počil in sledila bi gotova smrt v ledeno mrzlem morju. Z nepopisnim smrtnim strahom so zasledovali bližanje trideseterih ledenikov. Dva sta razpadla in se raztreščila pred njihovimi očmi, ker sta trčila med strašnim pokom eden ob drugega. Radi sunka se je približal manjši del razletele ledene gore ledu lovcev, a ga je na srečo le nekoliko osmeknil. Kako dolgo je trajala smrtno nevarna vožnja med ledeno grozo, lovci danes ne znajo. Mraz jih je tolikanj prevzel, da so zgubili zavest. Po ključih, kateri so udarili na njihova ušesa kakor v sanjah, se je prebudil eden izmed njih, ki je še bil najbolj pri močeh. Slišal je človeške klice, se otrese omedlevice in razmišljal: ali so glasovi istina ali le slepilo. Na največje veselje je zagledal v bližini lovsko ladjo, s katere jih je zval po posebnem zvočniku kapitan. Vzdrnil je še druge tovariše in pričelo se je nadvse težavno rešilno delo. Komaj in komaj so spravili ribiči onemogle lovce z leda in jih prenesli po 11 dneh nezabne vožnje na ladjo.

Nekaj o prebivalcih največje puščave.

Največja puščava na celem svetu je Sahara v Afriki. — Meri 8 milijonov kvadratnih kilometrov, prebiva pa na tej ogromni ploskvi le pol milijona ljudi. Prebivalci Sahare se imenujejo Berbi, ki so močno pomešani z zamorsko krvjo, katere se jih je oprijela s prodiranjem zamorskih plemen od juga in v dobi trgovanja z zamorskimi — sužnji.

Berbe delijo na dve glavni skupini: Tuarej skupina se podi po zapadu puščave do črte Mursuk-Tsad jezero; na vzhodu Sahare prebiva Tibbu ali Teda skupina.

Saharčani so zagrizeni mohamedanci. Po telesu so suhljati, mišičasti, utrjeni ter odporni napram gladi in žeji. Ker je Sahara puščava, jih sili že od nekdanj narava sama k roparskemu življenju. Berbi so najbolj opasni tolovaji za od kulturnih naselbin obljudene — oaze in karavane.

Sinovi puščave so goljufivi, nezaup-

ljivi in mislijo le na svoj lasten dobrobit. Če pa srečajo koga, je njihov pozdrav izredno dolg obred le radi tega, da bi dobili čas za spoznanje in ogled tujca.

Kake državniške organizacije sploh ne poznajo. Le za slučaj večje nevarnosti se združijo več plemen za obrambo. Sicer pa živijo posamezna plemena med seboj v sovraštvu, se napadajo in skušajo izropati eno drugo.

Berb pozna le svojo lastno družino, v kateri je neomejen gospodar.

Po zanimanju so Berbi pastirski narod, ki goni črede konj, kamel ter ovac iz enega kraja v drugega, kjer je kaj zelenja.

Kadar jim gre za rop, potujejo po neizmerni puščavi po cele tedne daleč.

Nekaj posebnega je njihovo pokrivalo, ki jim zakriva ter brani obraz proti neznosni vročini ter je tako zavito, da lukajo izpod obraznega zagrinjala samo tolovajsko lokave oči.

Samotarja na zapuščenem otoku.

Časopisje celega sveta se ukvarja z življenjem berlinskega zdravnika dr. Ritterja in njegove soproge, ki sta se naselila prostovoljno pred leti na otočju Galapagos (ki leži pred Osrednjo Ameriko) in životarita po vzgledu Robinzona. Slučajno je odkril samotarja ameriški letalec, ki je moral pristati na otoku, ker se mu je aeroplan pokvaril in ga je popravil. Po vrnitvi v Newyork je obvestil pilot javnost o dveh najnovejših Robinzonih. Ko se je raznesla ta vest po svetu, se je začelo vse zanimati za Galapagos otočje, ki obstoja iz 18 malih otokov, najmanjši niso računai. Otoki so sredi ugasli ognjeniki. Podnebje, rastlinstvo in živalstvo

je tamkaj tako, kakor malokje in sploh nikjer drugod na svetu. Največji otok se imenuje Albemarle, njegovi sosedji so: Narborough, Infatigable in Chatam. Na zadnjem prebiva nekoliko ljudi.

Galapagos bi rekli po našem: otočje vilikih želv, ker ravno tamkaj živijo največje takozvane orjaške želve, ki so po drugod že davno izumrle. Velikanski kuščarji predpotopne zunanosti se plazijo po lavinih pobočjih. Istotako se nahajajo v bližini otočja ob morski obali kuščarji in je to edina vrsta te golazni, ki je črna in se potika po votlinah ob morju. Zjutraj se podajo v valove, kjer se hranijo z raznim morskim rastlinstvom. Videti je tam-